

โครงการอยกระทางปลอดเหล้า

ภายใต้แนวคิด” วัฒนธรรมสร้างสุข สนุกสุขใจ ไร้แอลกอฮอล์

ชื่อองค์กร สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า
ชื่อ-สกุล หัวหน้าองค์กร นางสาวสมรจิ สุขสม
ตำแหน่ง ผู้ประสานงานด้านนุญประเพณีและวัฒนธรรม
ที่อยู่ 25 /1 หมู่ 3 ต.วังใหม่ อ.นายายอาม จ.จันทบุรี
โทรศัพท์ 081- 6144510
Email tungaoh9@gmail.com

หลักการและเหตุผล

จากสถานการณ์ปัญหาผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาลอยกระทางที่ผ่านมา ที่สถิติและจำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตในแต่ละปียังอยู่ในอัตราที่สูงอยู่และก็ยังไม่ได้และก็ยังไม่มีหน่วยงานไหนเข้ามาแก้ไขปัญหานี้ได้จึงส่งผลกระทบต่อประชาชนนั้นยังหวาดกลัวกับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นสาเหตุหลักมาจากการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เพราะงานเทศกาลอยกระทางเป็นเทศกาลที่จัดขึ้นตอนกลางคืน ซึ่งก็เป็นช่วงเวลาที่นักดื่มชอบอยู่ร่วมกับบรรยากาศเย็น ๆ และมีเสียงดนตรีที่ให้ความเพลิดเพลินและก็เคลิ้มไปกับบรรยากาศดี ๆ จึงทำให้มีการดื่มจนครองสติไม่ได้ หลังจากนั้นขับขี่ยานพาหนะกลับบ้านก็เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการสูญเสียนา ๆ ประการ

เทศกาลอยกระทางถึงแม้ว่าจะถูกบอกว่าเป็นงานประเพณีอันสวยงามและสืบต่อกันมาหลายชั่วอายุคนก็ตาม แต่การสืบต่อกันมานั้นควรจะเป็นการสืบต่อทางด้านวัฒนธรรมที่ดีงามและสวยงามและอีกประการหนึ่งการอยกระทางนั้นถือเป็นการขอขมาแม่น้ำคงคาที่เราได้ดื่มได้ใช้กันอยู่ทุกวันนี้ไม่ใช่หรือและในสมัยก่อนก็ไม่ได้มีการดื่มเหล้าในเทศกาลงานบุญเช่นนี้ แต่สังคมไทยปัจจุบันไม่ได้เป็นดังกล่าว่าไม่ว่าจะเป็นเทศกาลไหน ๆ ก็มีแต่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวมไปถึงการจัดงานที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในการจัดงานเทศกาลอยกระทางอีกด้วย จึงทำให้คนไทยสมัยใหม่ไม่ค่อยได้รับรู้ว่าวัฒนธรรมคุณค่าแท้ดั้งเดิมที่ควรสืบทอดอันดีงามนั้นเป็นเช่นไร

เพื่อเป็นการลดช่วยการลดปัญหาความสูญเสียดังกล่าว ทาง สสส.ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญจึงได้จัดตั้งให้มีแผนงาน คือ “กลุ่มงานทุนอุปถัมภ์ขิงรุกเพื่อทดแทนธุรกิจแอลกอฮอล์” เพื่อทำการสนับสนุนพื้นที่ในการจัดงานสงกรานต์ในแต่ละภูมิภาคให้ปลอดภัยและไม่มีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในงานเพื่อลดปัญหาความสูญเสียดังกล่าวที่เกิดขึ้นจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนค่านิยมเดิม ของประชาชนเป็นการลดปัญหาจากการขายและดื่มแอลกอฮอล์ ในพื้นที่จัดงาน เป็นพื้นที่ต้นแบบปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อการศึกษาเรียนรู้ หรือ วิจัยเป็นการเพิ่มพื้นที่สร้างสรรค์และความร่วมมือทางสังคม ให้แก่เด็กเยาวชนและครอบครัว เป็นการสร้างกระแส ในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้

เข้าใจและปฏิบัติเป็นการผลักดันให้ราชการมีนโยบายสาธารณะ หรือมีการออกคำสั่งของพื้นที่ต่าง ๆ ในการจัดงาน สร้างเป็นวาระของจังหวัดและเจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่ตาม พรบ.พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อเป็นการลดอุบัติเหตุ การทะเลาะวิวาท และ สร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลสงกรานต์ปลอดภัยทั่วประเทศ

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1. เกิดพื้นที่ที่มีเจ้าภาพจัดงานโดยปราศจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 20 พื้นที่ทั่วประเทศ
2. มีนวัตกรรมการรณรงค์ คือ การทำความเข้าใจร้านค้า จนมี Seven7 จังหวัดสุโขทัยทำป้ายงดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 3 วัน
3. เกิดเป็นพื้นที่รูปธรรมหลายพื้นที่ในการบังคับใช้กฎหมาย พรบ. การตรวจจับเฝ้าระวัง การทำแผนที่จุดเสี่ยงร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ระหว่างวันที่จัดงาน มีการดำเนินคดีทางกฎหมาย จับจริง ปรับจริง และปีนี้เป็นปีที่มีการบังคับใช้ได้ผลพอสมควร เช่น เชียงใหม่ ตาก พิษณุโลก เพราะได้รับความร่วมมือของหลายหน่วยงานในพื้นที่ เช่น คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จังหวัด สรรพสามิต ตำรวจ เทศกิจ สำนักงานควบคุมโรค(สคร.) ประชาคมงดเหล้าในพื้นที่ เจ้าหน้าที่เทศบาลและผู้รับทุนในหน่วยงานราชการต่าง ๆ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยลดจำนวนการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บริเวณภายในพื้นที่การจัดงานอย่างชัดเจน
4. ลดความรุนแรงในพื้นที่จำนวนคนเมาลดลง พฤติกรรมของผู้คนที่เข้ามาเที่ยวชมในงานมีเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นแต่ก็ยังมีบางส่วนที่บางครั้งก็เกินที่จะใช้กฎหมายเอื้อมถึงอาจจะต้องใช้มาตรการทางสังคมเข้าช่วย
5. จำนวนภาคีเครือข่ายที่เข้ามาช่วยในการขับเคลื่อนเทศกาลลอยกระทง ทั้งในส่วนกลางและพื้นที่ และยังมีอาสาสมัครอีกมากมายที่เห็นความสำคัญและเข้ามาช่วยขับเคลื่อนงานรณรงค์ปลอดเหล้ามากขึ้น เพราะเรื่องรณรงค์ความปลอดภัยไม่ใช่ของ คนใดคนหนึ่งสังคมต้องช่วยเหลือกัน

แนวทางการทำงานในปีนี้

1. เป้าหมายมุ่งสู่การผลักดันนโยบายสาธารณะให้เกิดเป็นรูปธรรมชัดเจนในเทศกาลลอยกระทง ปลอดเหล้า โดยให้การสนับสนุนภาคีเครือข่ายเข้าไปเติมเต็มในพื้นที่ของประชาคมแต่ละจังหวัดเสริมประเด็นกับผู้รับทุนทั่วทั้งท้องถิ่นให้ความรู้ข้อดีข้อเสียของการจัดงานที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อให้ผู้รับทุนได้ตระหนักถึงปัญหาอย่างแท้จริง เพื่อมุ่งสู่กระบวนการนโยบายสาธารณะด้วยการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเป็นหลัก

2. การสร้างความแข็งแกร่งให้กับภาคีเครือข่ายและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคมระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะกับเครือข่ายเด็กเยาวชนเน้นการทำงานรณรงค์มีกฎกติกา ร่วมกันในการ

ทำงาน เพื่อสร้างกระแสให้เยาวชนรู้จัก ลด ละ เลิก การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อให้เกิดผลที่ยั่งยืน โดยเฉพาะวัฒนธรรมอันดีงามที่อยู่คู่ควรสังคมไทยมาโดยผ่านเทศกาลลอยกระทง

<p>จุดแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างพื้นที่ปฏิบัติการเชิงรูปธรรมได้ - การบังคับใช้กฎหมายได้ผลสำเร็จ - ภาศึเครือข่ายเข้มแข็งและมีความรู้ในการรณรงค์ และ พบ. มากขึ้น - สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี 	<p>จุดอ่อน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความยั่งยืนย่นมากเกินไป - ยังไม่สามารถสร้างแนวทางในการรณรงค์แนวใหม่ให้กับพื้นที่ได้ - นวัตกรรมของพื้นที่ยังไม่ชัดเจน - การประชาสัมพันธ์ Ari War น้อยมากจึงทำให้การรับรู้ไม่ดีเท่าที่ควร
<p>โอกาส</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างภาคีเครือข่ายได้มากขึ้นได้พันธมิตรดี ๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรรัฐหรือองค์กรธุรกิจที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดงาน - สิ่งที่ยพยายามทำมาเช่นการทำประกาศนโยบายสาธารณะ หรือประกาศท้องถิ่นในเรื่องของลอยกระทงปลอดเหล้า ผลักดันเป็นเป็นนโยบายระดับชาติ - เพิ่มพื้นที่สร้างสรรค์ในการจัดงานให้มากขึ้น - ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์สังคมไทยให้ดีขึ้นจากกลุ่มคนเล็ก ๆ เพียงไม่กี่คน - สร้างกระแส “งานเรื่องเหล้า” ไม่ใช่งานของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งแต่ทุกคนต้องช่วยกันทำเพื่อสังคมอันดีงาม 	<p>ปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทำโครงใหญ่ภายใต้งบประมาณที่จำกัด - ข้าราชการบางส่วนไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าที่ควร โดยเฉพาะผู้นำท้องถิ่น - การบังคับใช้กฎหมายบางครั้งก็มีช่องโหว่ไม่สามารถทำอะไรกับผู้กระทำผิดได้ - พื้นที่ที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทำให้ทางส่วนกลางไม่สามารถให้การสนับสนุนตามความต้องการได้

วัตถุประสงค์

1. สนับสนุนให้มีการสร้างพื้นที่สร้างสรรค์เพิ่มเติมในพื้นที่ที่จัดงานปลอดเหล้าและสร้างเงื่อนไขให้กับองค์กรเจ้าภาพ ส่วนเกี่ยวข้องในการจัดงานเทศกาลลอยกระทงปลอดเหล้าโดยดึงคุณค่าดั้งเดิมของบุญประเพณีเข้ามาเป็นเงื่อนไขให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ “ เน้นการค่าคุณค่าที่แท้จริงของวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม”
2. สร้างภาคีเครือข่ายในพื้นที่ให้มากขึ้น โดยอาศัยพื้นที่ให้เป็นผู้สังเกตการณ์กิจกรรมที่เกิดขึ้น
3. ดำเนินการจัดงานและสนับสนุนให้เจ้าภาพออกนโยบายสนับสนุนการจัดงานโดยที่ไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พร้อมทั้งการปฏิบัติตามกฎหมายเรื่องของการบังคับใช้กฎหมาย พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2551
4. สื่อสารสาธารณะให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์ และให้สังคมเข้าใจและตระหนักถึงโทษภัยของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
5. ปรับทัศนคติของเจ้าภาพในการจัดให้ตระหนักและเห็นว่าประเด็นเรื่องของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีโทษทั้งทางด้านสังคมและกฎหมาย และเป็นเรื่อง que ทุกคนต้องทำ
6. สร้างพื้นที่ต้นแบบในการจัดงาน เทศกาลลอยกระทงปลอดเหล้าอย่างเป็นรูปธรรม

กลุ่มเป้าหมาย

1. องค์กรที่เป็นเจ้าภาพ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดงานบุญประเพณีเทศกาลลอยกระทงปลอดเหล้า เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและค่านิยมในเรื่องการจัดงานโดยไม่รับการสนับสนุนจากธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ โดยมีการออก Policy ของพื้นที่ที่จัดงานเพื่อเป็นข้อตกลงปฏิบัติร่วมกัน
2. เครือข่ายที่อยู่ในพื้นที่ เพื่อกระตุ้นทำให้พื้นที่ที่เคยดำให้เป็นสีเทา จนกระทั่งขาวโดยการเข้าไปเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีต่าง ๆ กับทางเจ้าภาพจัดงานและให้บทบาทพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการ (ส่วนกลางเป็นที่ปรึกษา)
3. เยาวชนในพื้นที่ ที่เป็นเครือข่ายเพื่อส่งต่อนโยบายให้กับเยาวชนเป็นทำงานต่อไปในอนาคต

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

1. เปิดรับสมัครโครงการ ตั้งแต่ 1 กันยายน – 31 ตุลาคม 2555
2. พิจารณาโครงการ 1 – 10 พฤศจิกายน - 2555
3. สรุปการปิดโครงการของพื้นที่ 28 กุมภาพันธ์ 2555

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. เปิดรับสมัครโครงการทำความเข้าใจในพื้นที่ ที่เป็นพื้นที่ใหม่ พื้นที่คาดหวัง
2. พิจารณาโครงการแล้วแจ้งกับผู้รับทุน
3. จัดเวที Work shop ทำความเข้าใจประกาศเจตนารมณ์ร่วมกัน 15 พฤศจิกายน 2555
4. ลงพื้นที่แถลงข่าวในจังหวัดต่าง ๆ
5. ลงพื้นที่ในวันจัดงานหลัก 27-30 พฤศจิกายน 2555
6. เวทีสรุปบทเรียนผลการดำเนินงาน ธันวาคม 2555

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดพื้นที่รูปธรรมต้นแบบในการจัดงาน เทศกาลลอยกระทงปลอดภัย โดยไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาเกี่ยวข้อง
2. ปรับเปลี่ยนค่านิยมและพฤติกรรมของประชาชนที่เข้าเที่ยวชมงานวัฒนธรรมอันดีงามให้คงคุณค่าและน่าจดจำแต่สิ่งที่สวยงาม และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการดื่มในงานบุญต่าง ๆ โดยผ่านงานเทศกาลลอยกระทงปลอดภัย
3. สร้างภาคีเครือข่ายได้มากขึ้นรวมถึงได้ความร่วมมือจากหน่วยรัฐที่เกี่ยวข้อง หรือกลุ่มจิตอาสามากขึ้น
4. เกิดความร่วมมือและการประสานงานที่ดีระหว่างองค์กรสู่องค์กรไม่ว่าจะเป็นทั้งรัฐและเอกชน
5. เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเจ้าภาพผู้รับทุนไปในทิศทางที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ (ผลจากข้อมูลที่ได้นำเสนอกับพื้นที่)
6. ประชาชนได้รับรู้ในเรื่องของ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มากขึ้น และในเรื่องของการบังคับใช้กฎหมาย
7. จะก่อเกิดเป็นนโยบายระดับชาติ ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเทศกาลลอยกระทงปลอดภัยอย่างจริงจัง

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

1. เกิดพื้นที่รูปธรรมที่จัดงานโดยที่ไม่มีธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาเกี่ยวข้องภายในพื้นที่จัดงาน
2. พลังแห่งภาคีเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น
3. เกิดนโยบายสาธารณะข้อตกลงร่วมกันในการจัดงานที่ปลอดภัยจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงมีการบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่

4. ประชาชนในพื้นที่ที่มีการจัดงาน มีการรับรู้ถึงประเด็นในการรณรงค์เพื่อลด ละ เลิก การบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่น้อยกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ จากผล Poll ที่จะทำการสำรวจ
5. ทักษะคนใจภาพแต่ละพื้นที่เกิดการเปลี่ยนแปลงและตระหนักถึงโทษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น
6. พื้นที่สร้างสรรค์ในการทำงานมากขึ้น

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

1. รายงานสถิติอุบัติเหตุ ยอดการบาดเจ็บสูญเสียชีวิต และปัญหาทางสังคมที่ลดลงจากการจัดงานที่ไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาเกี่ยวข้องลดลงอย่างเห็นได้ชัดกว่า 70 %
2. มีจำนวนภาคีเครือข่ายกัลยาณมิตรขอเข้าโครงการในเทศบาลลดยกกระทงปลอดเหล้ามากขึ้นจากเดิม 20 เป็น 30 พื้นที่ในการจัดงานพื้นที่ปลอดเหล้า
3. จำนวนพื้นที่รณรงค์งานต้นแบบที่สามารถนำไปเผยแพร่ได้ ไม่น้อยกว่า 5 พื้นที่เช่น เชียงใหม่ สุโขทัย และตาก